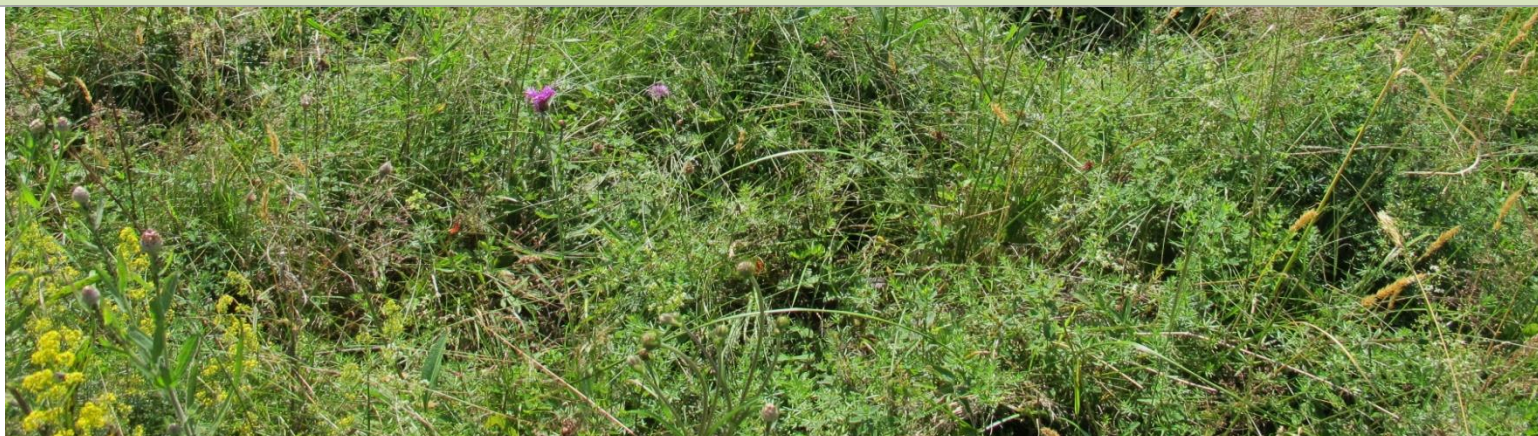




## PLEJEPLAN FOR SKIBSTED KRAT/STUBBENE



## Indhold

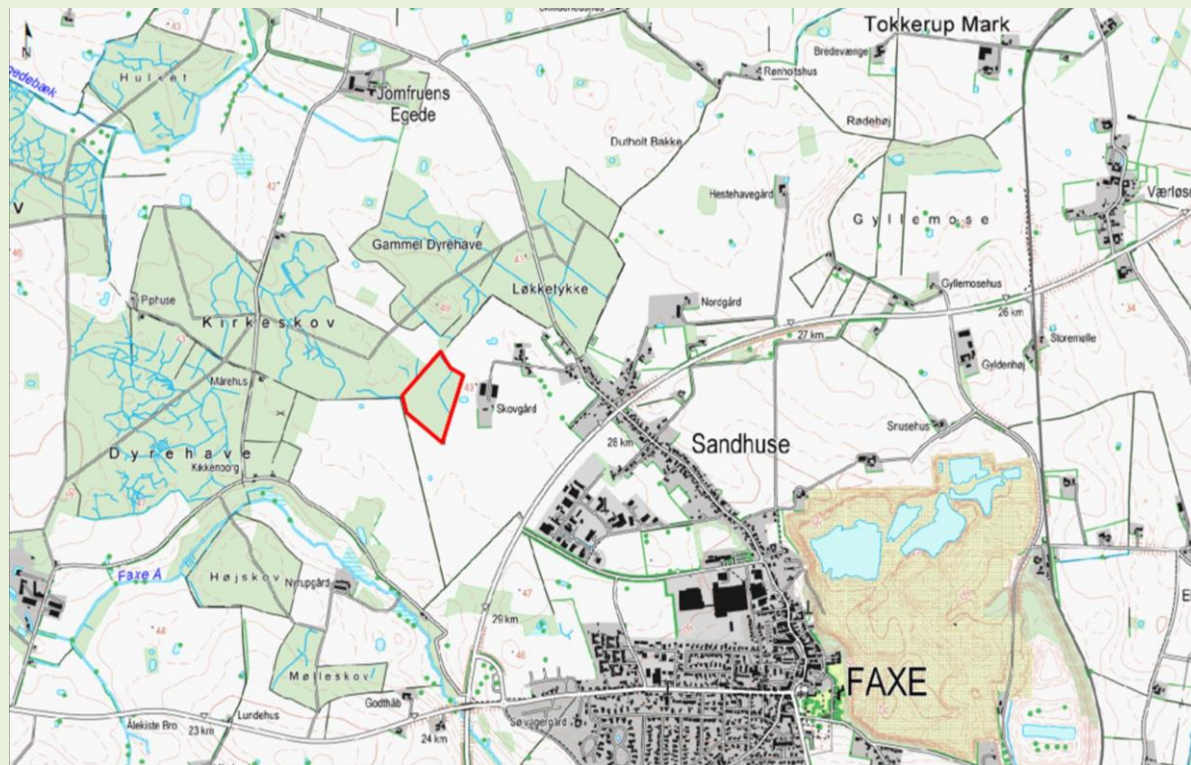
Redegørelse .....	3
Arealets beliggenhed.....	3
Plejeplanens formål og baggrund.....	4
Lovområder .....	5
Fredskov .....	5
Naturbeskyttelsesloven.....	6
Miljømålsloven .....	6
Habitatdirektivet .....	6
Andre arealudpegninger .....	7
Områdets naturværdier og udnyttelse .....	7
Geologi og landskab .....	7
Arkæologi og kulturhistorie.....	7
Biologi .....	8
Naturovervågning.....	9
Erhvervsmæssige interesser.....	9
Hidtidig pleje .....	9
Plejeplan for området .....	10
Plejebehov og metode .....	10
Generelle retningslinier.....	10
Plejetiltag .....	11
Plejebestemmelser for førstegangspleje.....	11
Plejebestemmelser for den vedvarende pleje.....	12
Bilag.....	12



## Redegørelse

### Arealets beliggenhed

Området omfattet af plejeplanen er beliggende nordvest for Faxe, i kanten af Jomfruens Egedes skove. Plejeplansarealet er ca. 6,5 ha, og udgøres af matr. nr. 24h Faxe By, Faxe. Arealet hører til Jomfruens Egede og Lystrup godser, ejet af Joachim Godske Norman Greve Moltke.



Figur 1. Skibste Krats beliggenhed ved Faxe. Plejeplansarealet er indtegnet med rødt.

## Plejeplanens formål og baggrund

Denne plejeplan er lavet på foranledning af Faxe Kommune. Det omhandlede areal er ikke omfattet af bindinger i form af fredninger, Natura 2000-områder eller andre planer, og projektets gennemførelse bygger i sin helhed på lodsejers frivillige deltagelse. Faxe Kommune vil arbejde for gennemførelse af projektet, men kommunen har ingen hjemmel til at gennemføre plejen, dersom lodsejeren ikke ønsker at deltage i projektet. Plejeplanen indeholder en beskrivelse af den naturtilstand, der ønskes opretholdt eller genskabt, og en beskrivelse af de foranstaltninger, der sigter mod opnåelsen af disse mål. Skibsted Krat, også kaldet Stubbene er et historisk overdrev og græsningsskov og arealet indeholder særdeles store botaniske og kulturhistoriske værdier, som er truet af manglende pleje.

Plejeplanens formål er:

- At plejen sikrer og fremmer de biologiske værdier i området
- At sikre at plejeindgreb, både førstegangsindgreb og kontinuert pleje, tager størst muligt hensyn til eksisterende dyre- og planteliv.
- At plejen understøtter arealets landskabelige og kulturhistoriske værdier



Figur 2. Luftfoto

## Lovområder

### Fredskov

Arealet er fredsskov, og tiltag som græsning og omfattende rydning kræver dispensation fra Skovloven.



Skibsted krat i 1954



## Naturbeskyttelsesloven

Afgræsning af hidtil ugræssede arealer kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, da det kan skade det naturlige plante- og dyreliv samt begrænse adgangsforholdene. Plejeforanstaltninger på et areal omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, der klart tjener til at opretholde områdetets hidtidige tilstand, vil kunne ske uden dispensation. Dette gælder for eksempel fjernelse af selvsået opvækst af træer, buske og invasive arter i begrænset omfang.

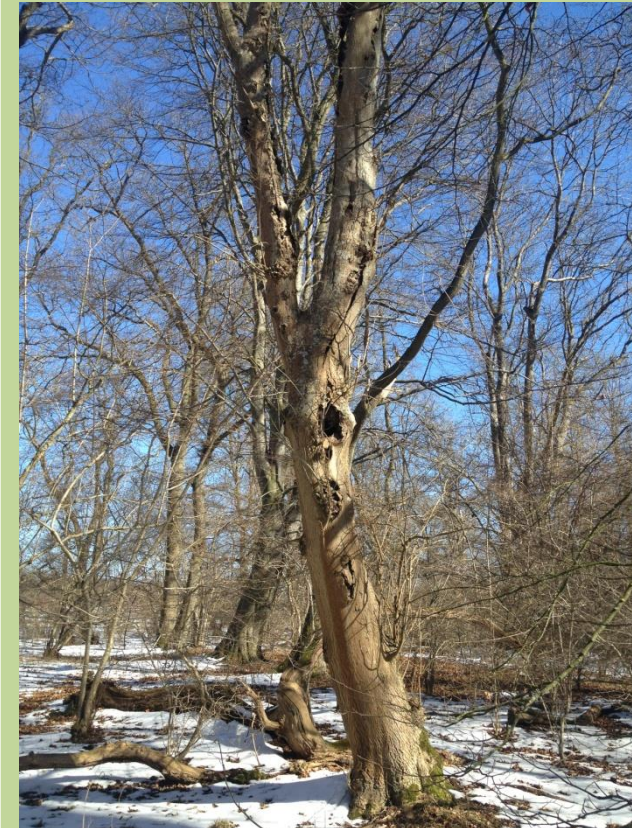
Foranstaltninger, der rækker ud over almindelig pleje af områdetets hidtidige tilstand, kræver dispensation, selv om de tager sigte på at forbedre naturtilstanden, f.eks. hvis der er tale om en genopretning af en tidligere tilstand.

## Miljømålsloven

Miljømålsloven fastlægger rammerne for beskyttelsen af overfladevand og grundvand samt for planlægning inden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Der er ingen udpegede internationale naturbeskyttelsesområder inden for plejeplanens areal. Nærmeste Natura-2000 områder er EF-fuglebeskyttelsesområderne 'Skovene ved Vemmetofte' og 'Søer ved Bregentved og Gisselfeld', som ligger ca. 4 og 6 km fra plejeplansarealet. Habitatområderne vurderes ikke at påvirkes af tiltagene i plejeplanen. Ingen af plejeplanens tiltag vil påvirke overflade- eller grundvand negativt.

## Habitatdirektivet

Der er ikke kendte forekomster af arter beskyttet af EU's Habitatdirektiv på arealet. Der er dog sandsynlighed for forekomst af flagermus (bilag IV-arter, hvis yngle- og rasteområder skal bevares) på arealet. God praksis for drift af skov der kan rumme flagermus, er at stævnings- og græsningsskove af væsentlig kulturhistorisk, biologisk og landskabelig værdi fortsat bør drives efter de gamle principper, da sådanne arealer er kerneområder for bl.a. flagermus.



Dødt træ, velegnet til flagermus oa.

## Andre arealudpegninger

I Faxe Kommunes Forslag til kommuneplan 2013 er arealet udpeget som **særligt bevaringsværdige landskaber**, hvor samspillet mellem natur- og kulturgrundlag er bevaret og **naturnetværk**, som med afsæt i en landskabsanalyse skal etableres i dialog med lodsejere og interesseorganisationer, og som **friluftsområde**, hvor rekreative interesser for natur skal fremmes.

Arealet er beliggende i landzone.

Arealerne er ikke kortlagt som jordforureningsområder iht. Jordforureningsloven, LBK nr. 1427 af 4/12 2009.

## Områdets naturværdier og udnyttelse

### Geologi og landskab

Størstedelen af arealet er ferskvandsdannelser, som er omgivet af morænelersflader. Ferskvandsdannelsen er aflejringer som dødislandskaber mm fra istiden. Som i det omgivende landskab ligger kalken på arealet tæt på jordoverfladen.

Det herregårdsprægede landskab, hvor plejeplansarealet ligger, og hvor skovområder udgør en væsentlig del af arealanvendelsen, har en enkel landskabsstruktur, upåvirket af større bebyggelse, tekniske anlæg osv.

### Arkæologi og kulturhistorie

Arealet er et kulturhistorisk landskab af meget stor værdi, fordi dets driftshistorie har været kontinuert i formentlig mange hundrede år. Gamle græsningsskove og overdrev er kun bevaret få steder i Danmark, og for kommunen og egnen er arealet af enestående kulturhistorisk og naturhistorisk værdi.

Urørt græsningsskov er den lysåbne skovtype der har størst potentiale for bevaring af



Ask og Hassel med tegn på tidligere tiders drift



Skibsted Krat omkr. 1864



biodiversitet, og denne driftsform bør bevares på arealer der er historiske græsningsskove, mens der på arealer med særlige kulturhistoriske kvaliteter som stævning, der er en mere intensiv driftsform, bør genoptages denne driftsform. Der er mange indikatorer på at Skibsted Krat aldrig har været opdyrket, så som store fritliggende sten, tuer af Gul Engmyre og selvsået blandet løvskov. Driftshistorien ses også på gamle kort.

Stødsudsprægede træer hist og her vidner om tidligere tiders ekstensive stævningsdrift af arealet.

Det driftsrelaterede lokale stednavn 'Stubbene' indikerer ligeledes den tidligere anvendelse som stævningskov eller hø-eng.

Der er et beskyttet dige langs arealets vestlige grænse.

## Biologi

På arealet er tidligere fundet de fredede arter Plettet Gøgeurt, Tyndakset Gøgeurt, Skov-Gøgelilje, Ægbladet Fliglæbe, Skov-Hullæbe og Maj-Gøgeurt, foruden en lang række sjældne og for regionen ualmindelige arter som Engblomme, Tvebo Baldrian, Liggende Potentil, Katteskæg, Lancetbladet Høgeurt mfl.

Især i den sydlige, mest lysåbne del, findes en rig urteflora i mosaik af kalkoverdrev (habitatnaturtype 6210) og tidvis våd eng (habitatnaturtype 6410) med spredte krat af især Slåen. Nord for dette areal er der lysåben skov med udbredt artsrig urtevegetation, og nordligst er der næsten sluttet skov af højstammede træer.

Når skovarealer og lysåbne arealer som enge og overdrev afgræsses som en helhed udvikles der naturlige overgange mellem åbne overdrev/enge over krat til skov.

Lysåbne græsningsskove er hjemsted for mange af de plante- og dyrearter der vanskeligt trives i den øvrige skov. Der findes en række eksempler på urter tilpasset lysåbne skove fra arealet som f.eks. Firblad og Tyndakset Gøgeurt.

Vedplante-arterne på arealet er typiske for græsningsskove: Overstanderne er træarter som Eg, Avnbøg og Ask, der kan tåle græssende dyrs bid, og Rød-El som ikke spises af



Beskyttet dige



Artsrig urtevegetation



græssende dyr, med underskov af tornede buske og mindre træer som Skov-Æble, Hassel, Slåen og Hvidtjørn.

Mange træer på arealet er flerstammede eller har kallusvæv ved basis, som tegn på tidligere græsning og stævning.

### Naturovervågning

Den sydlige del af arealet er udpeget, og har været overvåget af Naturstyrelsen, som Novana-station (det nationale overvågningsprogram for natur og vandmiljø).

Arealets indhold af karplanter er forholdsvis godt kendt, mens kendskabet til andre artsgrupper som arealet har potentiale for, som f.eks. førnævnte flagermusarter er dårligt. Gammelskovsarter af sporeplanter (mosser, laver og svampe) kan med fordel eftersøges på arealet, ligesom arealet også f.eks. har potentiale for en art som Hasselmus (bilag IV-art). Der er ingen kendskab til insekt-forekomster på arealet.

### Erhvervsmæssige interesser

Der er foretaget plukhugst af enkelte træer for en årrække siden, men arealet er ikke i intensiv forstmæssig drift.

Der er muligvis jagtinteresser tilknyttet arealet.

### Hidtidig pleje

Skibsted Krat har som før nævnt været i græsnings- og stævningsdrift fra gammel tid. Forekomst af arter som Skov-Æble, Slåen, Hassel og Hvidtjørn i skoven vidner om tidligere tiders afgræsning.

I nyere tid har der været foretaget spredt plukhugst af store træer, og arealet har været afgræsset indtil for få år siden, i mere eller mindre ekstensiv form. Græsningstrykket har indtil græsningsophøret for få år siden været for lavt i formodentlig mange år, og arealets tilstand i dag bærer præg heraf.



Tæt krat med artsfattig eller manglende urtevegetation

## Plejeplan for området

### Plejebehov og metode

Den store artsdiversitet i græsningsskoven er afhængig af at arealet plejes.

Arealet bør som hidtil fremstå som dels lysåben græsningsskov med så meget dødt ved som muligt, både stående og liggende, og dels som overdrev/eng.

Græsning alene vil ikke være tilstrækkeligt til at forhindre at store dele af arealet udvikles til højstammet skov uden bundvegetation, og der bør derfor foretages spredt plukhugst af store træer og omfattende kratrydning på arealet.

Der er i øjeblikket større partier under høje træer i den nordlige del helt uden vegetation eller med ensartede partier af Bingelurt, Nælde mm. Der er også store partier med tæt krat uden bundvegetation.

I den sydlige lysåbne del af arealet bærer urtevegetationen også præg af tilgroning, idet højstaudearter som Kær-Tidsel, Kattehale og Alm. Fredløs breder sig og truer lavere mere konkurrencesvage arter på de vådere partier. Ligeledes på de mere tørre partier breder arter som Ager-Tidsel, Stor Nælde mm. sig.

### Generelle retningslinier

Naturlig succession kan indebære at en naturtype udvikler sig til en anden naturtype, og i valget af plejemetoden må der derfor prioriteres mellem disse naturtyper.

Det er i den fremtidige pleje af arealet vigtigt at afveje hensyn mellem naturskovlignende skov af løvtræsarter og buske med formodentlig rig genetisk variation og høj artsdiversitet af urter.

Skovgræsning giver større arts-tæthed, større bundvegetationsdækning, større strukturel variation og mere varierede skovbryn. Gamle løvtræer i et miljø med høj solindstråling er værdifulde levesteder for svampe, mosser, laver og insekter.

Græsning kan bryde dominans af konkurrencesterke arter i skov, og udtørningsfølsomme og varmekrævende urte-arter begünstiges.



Tue af Gul Engmyre



Arealet bør afgræsses med kvæg, da kvæg græsser vedplanter i begrænset mængde, dog med sæsonvariationer. Heste og nogle fåre-racer er mindre egnede til skovgræsning, fordi de afdriver barken og dermed ødelægger træerne. Græsningstrykket tilpasses de lokale og historiske forhold.

Ved rydning af vedplanter fjernes grenaffald, kvas mm. fra arealet.

Maskinel rydning foretages så den tilstedeværende urtevegetation beskadiges mindst muligt. Især de sydlige eng- og overdrevsarealer er sårbare over for kørsel med store maskiner. Det bør dog være muligt at lave passager for maskiner gennem arealer der nu er bevokset med artsfattigt krat.

Arealet må ikke sprøjtes og jordbehandles, og tilskuds fodring af græssende dyr må ikke forekomme. Disse vilkår er, ud over at være vigtige for arealets naturtilstand, også betinget af arealets status som beskyttet overdrev efter Naturbeskyttelsesloven.

## Plejetiltag

### Plejebestemmelser for førstegangspleje

Det er nødvendigt at foretage en udtynding af større træer på arealet, fordi løvtaget stedvist er så tæt at krattet skygges væk. Tornet krat er nødvendigt for at unge træer uden torne ikke bliver græsset væk, og skoven derfor ikke forynges væsentligt. Tynding af træer i græsningsskoven bør ske med henblik på at fremme de enkelte træers stabilitet.

Der er mange Ask på arealet, og mange af disse er angrebet af Asketoptørre, og disse vil med tiden sandsynligvis forsvinde. Dette forhold bør tages i betragtning ved tynding af store træer på arealet. Allerede udgåede store Ask efterlades på arealet (der er ikke noget skovhygiejnemæssigt behov for at fjerne træer der er døde af Asketoptørre).

Der tilstræbes en struktur der varierer fra enkelttræer over trægrupper til egentlige bevoksninger af træer, og med varierende alder og artssammensætning.



Manglende urtevegetation under høje træer

Lysindfaldet i den nordlige del øges med 25-50% ved plukhugst af store træer og kratrydning. Ved kratrydning skånes arter som Skov-Æble, Hassel, Vrietorn mm., så vidt muligt mens Slåen og Hvidtjørn fjernes.

Slåenkrattene i den sydlige del bør formindskes, så dyrene har adgang til størstedelen af arealet.

Forfaldent trådhegn fjernes og arealet hegnes til græsning med kvæg, og der etableres vanding til dyrene.

### Plejebestemmelser for den vedvarende pleje

Græsningstrykket tilpasses løbende efter skovdynamikken, så balancen mellem vedplanternes mulighed for selvforyngelse og andelen af lysåbne urtepartier på arealet er hensigtsmæssig. For lavt græsningstryk vil forårsage yderligere tilgroning med vedplanter og konkurrencesterke urter, og for højt græsningstryk kan resultere i en åben skov uden underskov og artsfattig bundvegetation.

Arealet holdes med sommer-græsning, alternativt helårsgræsning, hvis tilskuds fodring kan undgås. Fordelen ved vintergræsning er at mange svampe- og insektarter er tilknyttet forhold hvor der er frisk gødning hele året.

Græsningstrykket holdes til at begynde med lavt, indtil urtevegetationen i den mest skovbevoksede del af arealet er etableret.

Træer bevares til størst mulig alder, og døde træer efterlades til gavn for arter tilpasset dødt ved.

Foryngelse af skoven bør kun ske ved naturligt fremkommende opvækst.



Tæt krat på eng/overdrevsarealerne

## Bilag

Artsliste



